

En erfarenhet rikare

UNGDOMARS SYN PÅ FERIEJOBBen SOMMAREN 2013

Förord

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har genomfört en enkätstudie i syfte att ta reda på vad ungdomar ansåg om det feriejobb de haft under sommaren 2013. Enkätundersökningen har genomförts tillsammans med 21 kommuner som distribuerat enkäten till de ungdomar som sommaren 2013 haft feriejobb i kommunala verksamheter eller feriejobb anordnade av kommunen.

De flesta kommuner i landet anordnar feriejobb för ungdomar några veckor under sommarlovet. Vanligast är att det är ungdomar som slutat årskurs nio eller avslutat första eller andra året på gymnasiet som erbjuds feriejobb genom kommunen. Ett växande antal kommuner kopplar ihop utbildningar, framför allt Vård- och omsorgsprogrammet och Barn- och fritidsprogrammet, med de kommunala feriejobben. Tidigare kartläggningar från SKL har visat att det blir allt vanligare att använda feriejobben för att marknadsföra kommunen och yrken relaterat till kommunernas uppdrag.

Syftet med enkäten och denna rapport är att få bättre kunskap om vad det växande antal ungdomar som varje år får ett feriejobb, anser om platsen och hur arbetet med feriejobben kan förbättras. I takt med att allt fler kommuner erbjuder fler feriejobbsplatser blir det värdefullt att se hur ungdomarna upplever tiden då de får prova på att arbeta inom en kommunal verksamhet.

Vi vill tacka de kommuner som varit med och bidragit till arbetet genom att de möjliggjort enkätinsamlingen från ungdomarna. Rapporten har författats av Malin Hedkvist Manninen i samarbete med Tor Hatlevoll vid Sveriges Kommuner och Landsting, Avdelningen för lärande och arbetsmarknad.

Stockholm, december 2013

Per Arne Andersson

Avdelningschef

Avdelningen för lärande och arbetsmarknad
Sveriges Kommuner och Landsting

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	2
Vad har vi gjort- och hur?	3
Enkätundersökning	3
Intervjuer	4
Redovisning av resultat	5
Majoriteten hade feriejobb för första gången.....	5
Ålder	5
Gymnasieprogram	5
Arbetsområde	6
Arbetsperiod och arbetstid.....	7
Information om möjlighet att söka feriejobb.....	7
Handledare	8
Vad ansåg ungdomarna?	9
Majoriteten var nöjd med arbetsuppgifterna.....	9
De flesta var nöjda med introduktionen på arbetsplatsen	9
Majoriteten trivdes med sina arbetskamrater och arbetstider	9
Arbetet kändes inte stressigt	10
Nästan en av tre fick användning av lärdomar från skolan	10
Majoriteten skulle rekommendera kommunalt feriejobb.....	10
Fyra av tio kunde tänka sig ett liknande arbete i framtiden.....	11
Särskild strategi med feriejobben?	12
Skiljer sig ungdomarnas svar mellan kommunerna?	12
Koppling mellan gymnasieutbildning och feriejobb	14
Kvantitet eller kvalitet?	16
Avslutande reflektion	18
Referenser	20
Bilaga	21

Sammanfattning

En erfarenhet rikare visar att majoriteten av ungdomarna, som deltagit i studien, hade ett feriejobb för första gången sommaren 2013. Resultaten visar att ungdomarnas generella bild av feriejobbet var väldigt positiv. Majoriteten var nöjd med arbetsplatsen och arbetsuppgifterna och dessutom kände de flesta att de gjorde ett viktigt jobb. De flesta trivdes med sina arbetskamrater och intervjupersonerna berättade att de fått en eller flera nya referenser genom feriejobbet.

En mycket stor andel ansåg att introduktionen på arbetsplatsen var bra. Under intervjuerna framkom dock att ungdomarna efterfrågade tydligare information kring arbetet och arbetsuppgifterna *innan* de påbörjade sin första dag på feriejobbet. Ett antal ungdomar påpekade också att det skulle vara kul om det fanns ett större jobbutbud och fler arbetsområden att välja mellan i kommunen.

Fyra av fem intervjupersoner påpekade att de hade önskat ett feriejobb med bättre koppling till deras utbildning eller intressen. Resultaten tyder på att fler ungdomar kände att de kunde använda kunskaperna från skolan i kommuner där feriejobbet hade kopplats ihop med gymnasieutbildningarna. Några ungdomar hade önskat fler arbetsuppgifter inom ramen för det feriejobb de hade.

Många ungdomar upplevde att det var positivt att få arbetslivserfarenhet, och intervjupersonerna påpekade att ferie- eller sommarjobb är ett bra sätt att förbereda ungdomar inför gymnasiet och vuxenlivet. Sju av tio ungdomar uppgav att de skulle rekommendera en kompis att arbeta på deras arbetsplats, och fyra av tio kunde tänka sig ett liknande arbete i framtiden. Nästan en tredjedel upplevde att de fick användning av kunskaperna från skolan, och en av tre uppgav att de hade sökt andra sommarjobb än det kommunala feriejobbet.

Inledning

Landets kommuner och landsting har under ett antal år erbjudit ungdomar feriejobb i sina verksamheter under sommarmånaderna. Feriejobben har en rad goda effekter, både för ungdomarna och för samhället i stort. Ungdomarna får chansen att prova på olika yrken inom välfärdssektorn, samtidigt som arbetsgivarna får chansen att visa upp det varierande utbudet av jobb i kommunal sektor.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har under några år följt utvecklingen när det gäller antal feriejobb som erbjuds, vilka åldersgrupper som erbjuds feriejobb samt om det finns vissa grupper som prioriteras mer än andra. Vad som emellertid har saknats är en bild av vad ungdomarna anser om feriejobben.

Feriejobben är för många ungdomar den första arbetslivserfarenheten. Ungdomarna får en förståelse för vad det innebär att vara på en arbetsplats och ges en möjlighet att skapa nya kontakter och få viktiga referenser inför framtiden. Detta gör det sedan lättare för ungdomarna att komma in på arbetsmarknaden efter studierna.

För ett växande antal kommuner har feriejobben blivit ett sätt att marknadsföra kommunen som arbetsgivare och yrken som ingår i de kommunala verksamheterna. En av anledningarna är att många kommuner står inför stora rekryteringsbehov, framför allt på grund av pensionsavgångar. Utifrån detta perspektiv blir arbetet med feriejobben en del i SKL:s projekt *Sveriges viktigaste jobb* som på bred front arbetar med att synliggöra, visa bredden av yrken inom kommunal sektor samt att få många att välja att arbeta inom kommunal sektor.

Syftet med denna rapport är att undersöka vad ungdomarna som haft ett feriejobb sommaren 2013 anser om arbetsplatsen och arbetsuppgifterna. Intentionen är också att uppmärksamma vad som fungerar mer eller mindre bra med de kommunala feriejobben. Vilka lärdomar kan kommunerna som anordnare av feriejobb och som arbetsgivare med ett framtida rekryteringsbehov, dra av hur ungdomarna upplever sitt första jobb?

För att undersöka detta har SKL tillsammans med ett urval kommuner genomfört en enkätundersökning. Som ett komplement till detta har SKL även gjort ett antal djupintervjuer med ungdomar från olika delar av landet. Samtliga enkätfrågor redovisas i diagramform i bilagan. Detsamma gäller de diagram som beskrivs i den löpande texten.

Vad har vi gjort – och hur?

Enkätundersökning

Innan sommaren skickade SKL ut en enkätförfrågan till 36 kommuner. I de prognoser och uppföljningar kring feriejobben som SKL gör kontinuerligt ställs frågan om huruvida kommunen har någon form av strategi med feriejobben. Det kan handla om att kommunerna har en strategi för att i sin roll som arbetsgivare visa upp kommunala verksamheter, men också om att alla ungdomar ska ges chansen att prova på ett arbete under sommarlovet.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har under några år följt utvecklingen när det gäller antal feriejobb som erbjuds, vilka åldersgrupper som erbjuds feriejobb samt om det finns vissa grupper som prioriteras mer än andra. Vad som emellertid har saknats är en bild av vad ungdomarna tycker om feriejobben.

Utifrån detta ville vi undersöka om det är någon skillnad i ungdomarnas upplevelse av feriejobbet i kommuner med respektive utan strategi. Hälften av de tillfrågade kommunerna hade någon form av strategi. Utöver detta valdes kommunerna ut efter geografisk spridning, kommuntyp och storlek.

Knappt två tredjedelar av de inbjudna kommunerna deltog i arbetet med att sprida enkäterna till de ungdomar som haft ett feriejobb inom kommunens försorg. Det påverkade dock varken den geografiska spridningen eller spridning olika av kommuntyper.

SKL skickade i början av juni ut enkäten och en detaljerad insamlingsinstruktion till de medverkande kommunerna. Enkätsvaren skickades in till SKL i början av september. Tanken var att enkäten skulle besvaras kort efter att feriejobbet avslutats.

Enkäten besvarades av totalt 3256 individer, vilket ger en svarsfrekvens på cirka 40 procent. Omkring 57 procent var tjejer och 43 procent killar. Svarsfrekvensen varierade i olika kommuner från närmare 100 procent till knappt 20 procent.

Vi vet av tidigare erfarenheter att ungdomar är en grupp som är svår att få svar ifrån, vilket innebär att vi redan från början hade räknat med en svarsfrekvens under 50 procent. Trots den låga svarsfrekvensen har vi ett stort antal individer som har delgett oss värdefulla synpunkter. Det har inte varit möjligt inom ramen för detta projekt att göra någon bortfallsanalys.

Intervjuer

För att få djupare kunskap om hur ungdomar ser på kommunernas feriejobb kompletterades enkätundersökningen med fem djupintervjuer. Intervjupersonerna utgjordes av tre tjejer och två killar, födda 1995 och 1996. Samtliga studerade på olika gymnasieprogram och arbetade inom varierande områden i fem olika kommuner:

- Skellefteå kommun
- Upplands-Bro kommun
- Värmdö kommun
- Falköpings kommun
- Trelleborgs kommun

SKL gjorde ett urval av fem kommuner, baserat på geografisk spridning och spridning av kommuntyper. En kontaktperson i varje kommun ombads rekommendera en kille eller tjej som haft feriejobb under sommaren 2013 och som var villig att delta i en intervju.

Redovisning av resultat

Majoriteten hade feriejobb för första gången

Majoriteten (81 procent) hade feriejobb för första gången. Så gott som samtliga (99 procent) uppgav att de inte gick sommarskola parallellt med feriejobbet. En av tre (34 procent) hade sökt andra sommarjobb än det kommunala feriejobbet, vilket innebär att flertalet inte sökt sommarjobb på den reguljära arbetsmarknaden.

Ålder

Majoriteten av ungdomarna som deltog i enkätundersökningen var födda 1996 (42 procent) eller 1997 (31 procent). 21 procent av de svarande var födda 1995 och 2 procent 1998. Utöver dessa fanns det några ungdomar (cirka 4 procent) som uppgav att de var födda mellan 1990-1995.

Gymnasieprogram

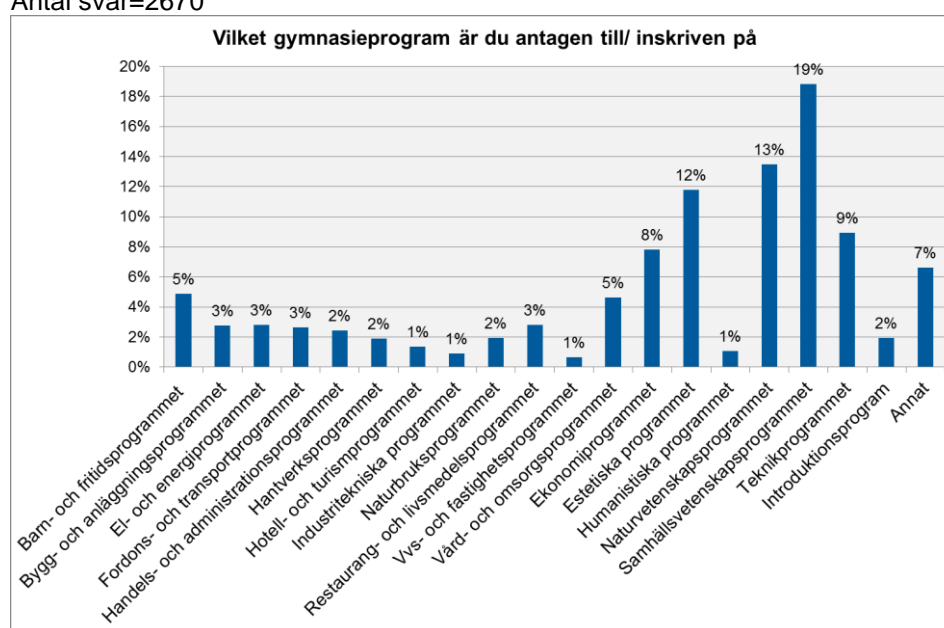
Diagram 5 visar vilka gymnasieprogram som ungdomarna, som besvarat SKL:s enkät, är antagna till eller inskrivna på. Enkätsvaren visar att flest ungdomar studerar på de studieförberedande programmen. Nästan en femtedel (19 procent) av ungdomarna studerar på det samhällsvetenskapliga programmet. 13 procent studerar på det naturvetenskapliga programmet och 12 procent på Estetiska programmet. Bilden visar även att de två vanligaste yrkesförberedande programmen är Barn- och fritidsprogrammet (5 procent) och Vård- och omsorgsprogrammet (5 procent).

Största avvikelserna från andelen inskrivna på de olika programmen, är andelen som kommer från Samhällsvetenskapliga programmet. Totalt går 27 procent av alla gymnasieelever på samhällsvetenskapliga programmet. Även elever från naturvetenskapliga programmet är lägre än andelen inskrivna på programmet, dock betydligt mindre avvikelse på en procentenhet.

Andelen från Barn- och fritidsprogrammet och Vård- och omsorgsprogrammet är två procentenheter högre jämfört med andelen elever som är inskrivna på programmet. Med tanke på hur få ungdomar som valt dessa gymnasieinriktningar är det en stor procentuell avvikelser. Detta visar att det finns kommuner som ser elever från dessa två program som en prioriterad grupp.

De 7 procent av ungdomarna som uppgav att de studerade på något annat program svarade att de fortfarande gick i grundskola, eller att de studerade en särskild ämnesinriktning på något av de större studie- eller yrkesförberedande programmen.

Diagram 5.
Antal svar=2670

Källa: SKL

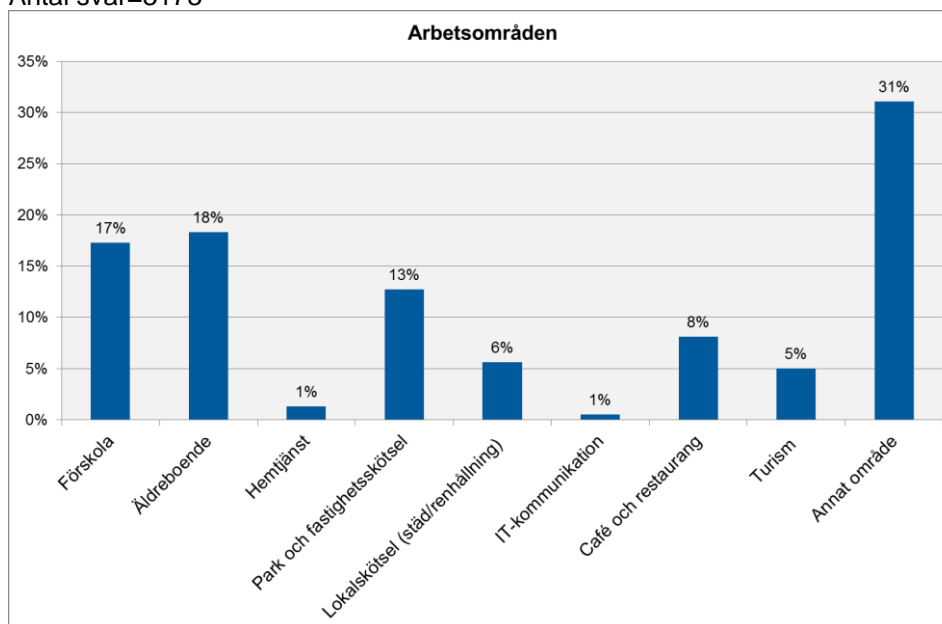
Arbetsområde

I diagram 6 framgår att nästan en tredjedel (31 procent) av ungdomarna som besvarat enkäten feriearbetat inom ett annat område än de svarsalternativ som föreslås i enkäten. I frågans fritextsfält framgår att de flesta arbetat inom ideella föreningar, diverse idrottsföreningar eller kulturverksamheter.

Bilden visar även att 18 procent av ungdomarna arbetat på äldreboende, samt att 17 procent arbetat på en förskola. 13 procent av ungdomarna arbetade med park- och fastighetsskötsel och 8 procent på café eller restaurang.

Diagram 6.

Antal svar=3173

Källa: SKL

Arbetsperiod och arbetstid

Majoriteten av ungdomarna (74 procent) arbetade på sitt feriejobb under tre veckor. 11 procent av ungdomarna arbetade under två veckor och en lika stor andel arbetade under fyra veckor. Det fanns även de som hade sitt feriejobb under fem eller sex veckor. Några ungdomar arbetade till och med längre än sex veckor.

Ungdomarna fick även uppskatta hur långa arbetsdagar de hade på feriejobbet. Merparten (68 procent) uppgav att de arbetade mer än fyra timmar men längst sju timmar per dag. 29 procent arbetade längre än sju timmar per dag och endast ett fåtal (3 procent) arbetade fyra timmar eller kortare per dag.

Information om möjligheten att söka feriejobb

Diagram 9 visar hur de som besvarat enkäten fick reda på möjligheten att söka feriejobb inom kommunen. På denna fråga kunde ungdomarna välja flera svarsalternativ, vilket förklarar varför totalsumman överstiger 100 procent. De flesta fick information genom skolan (31 procent) eller genom sina föräldrar (28 procent). Drygt en femtedel (23 procent) uppger att de fick information genom kommunens hemsida.

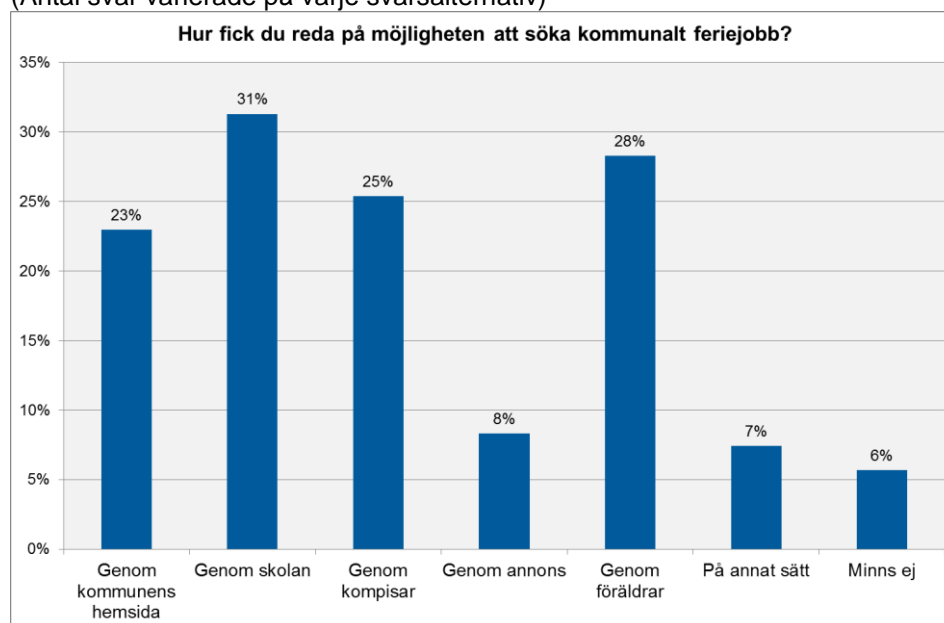
Även intervjupersonerna uppgav att de fick information om möjligheten att söka kommunalt feriejobb genom skolan, kommunens hemsida eller någon familjemedlem. Intervjupersonerna blev även tillfrågade hur de gick tillväga då de sökte sitt feriejobb. Samtliga berättade att de skickade

in ett personligt brev där de beskrev sina intressen och vilka arbetsområden de ville arbeta inom. Under diskussionens gång blev det tydligt att ungdomarna hade förväntat sig att kommunen skulle utgå mer ifrån deras personliga brev, vilket framgår i citatet nedan.

”Jag tycker att kommunen ska placera rätt person på rätt jobb och lägga mer energi på att läsa de personliga breven. Jag tror inte att kommunen har gjort det.” (Kille, Falköping)

Diagram 9.

(Antal svar varierade på varje svarsalternativ)

Källa: SKL

Handledare

Över 80 procent av ungdomarna som besvarade enkäten hade en särskild handledare på sitt feriejobb. Anmärkningsvärt är att 10 procent av ungdomarna som besvarat enkäten uppger att de saknade handledare på feriejobbet. Detta trots att arbetsmiljölagen¹ kräver att ungdomarnas arbete ska utföras under ledning och tillsyn av en lämplig person över 18.

7 procent av ungdomarna uppger att de inte vet eller är osäkra på om de hade en handledare. Detta kan dels tolkas som att ungdomarna inte uppfattar vad en handledare är, dels som att kommunen och arbetsplatsen inte varit tillräckligt tydliga med att informera ungdomarna kring detta. Det skulle även kunna förstås som att ungdomarna inte uppfattade att det var en handledare, utan istället såg denne som en chef.

¹ Mer information om minderårigas arbetsmiljö finns att läsa hos Arbetsmiljöverket [AFS 2012:03 - Minderårigas arbetsmiljö](#)

Vad ansåg ungdomarna?

I enkäten ombads ungdomarna att ta ställning till hur väl de ansåg att ett antal påståenden om deras kommunala feriejobb stämde. Av svaren framgick att ungdomarnas allmänna bild av feriejobben var positiv.

Majoriteten var nöjd med arbetsuppgifterna

Nästan två tredjedelar (64 procent) uppgav att arbetsuppgifterna var intressanta och en lika stor andel (65 procent) uppgav att arbetsuppgifterna var roliga. Endast (14 procent) av ungdomarna ansåg att arbetsuppgifterna *inte* var roliga eller intressanta. Majoriteten (72 procent) av ungdomarna som besvarade enkäten kände dessutom att de gjorde ett viktigt arbete.

De flesta var nöjda med introduktionen på arbetsplatsen

En mycket stor andel (86 procent) av ungdomar som besvarade enkäten ansåg att introduktionen på arbetsplatsen var bra. En liknande bild målades upp under intervjuerna. Vad som emellertid framgick var att samtliga intervjupersoner hade önskat tydligare information kring arbetet och arbetsuppgifterna *innan* de påbörjade sin första dag på feriejobbet. På så sätt hade de haft möjligheten att förbereda sig bättre.

”Innan vi ska till företagen så borde vi veta exakt vad vi ska göra för att kunna träna på det och förbereda oss bättre” (Kille, Skellefteå)

”Ge tydligare information om vad själva jobben handlar om, och vilka jobb som finns i kommunen. Mer specifikt, vad det innebär” (Tjej, Trelleborg)

Majoriteten trivdes med sina arbetskamrater och arbetstider

Enkätsvaren visar att majoriteten (87 procent) av ungdomarna trivdes med sina arbetskamrater på feriejobbet. Även under intervjuerna blev det tydligt att ungdomarna var väldigt nöjda med bemötandet från sina arbetskamrater. Samtliga intervjupersoner berättade också att de tack vare feriejobbet fått flera nya referenser.

De flesta (84 procent) ansåg att arbetstiderna passade dem ganska eller mycket bra. Intervjupersonerna uttryckte liknande åsikter om sina arbetstider.

Arbetet kändes inte stressigt

Cirka två tredjedelar (64 procent) av ungdomarna uppgav att de *inte* ansåg att arbetet kändes stressigt. 14 procent tyckte att arbetet kändes stressigt. Av kommentarerna framgick att en del ungdomar upplevde att de snarare hade för lite att göra under arbetsperioden.

Av totalt 575 kommentarer handlade 87 (15 procent) om att ungdomarna ansåg att arbetet var dåligt planerat eller att det fanns för få arbetsuppgifter. Intervjupersonerna uttryckte liknande att de hade önskat fler arbetsuppgifter eftersom de stundtals hade för lite att göra.

”Det fanns ingen lista över vad som skulle göras. Ibland hade vi inget att göra – då rensade vi hyllor eller städade lite” (Tjej, Trelleborg)

Nästan en av tre fick användning av lärdomar från skolan

Nästan en av tre (30 procent) ungdomar uppgav att de fick användning av sina kunskaper från skolan. Nära hälften (45 procent) av ungdomarna som besvarade enkäten ansåg dock att de inte fick användning av sådant som de lärt sig i skolan på sitt feriejobb. Samtliga intervjupersoner hade svårt att komma på några konkreta lärdomar från skolan som kom till användning på feriejobbet. Tre av dessa personer hade dock inte påbörjat sin gymnasieutbildning vid tillfället, vilket förklarar varför de hade svårt att ge några sådana exempel.

Fyra av fem intervjupersoner påpekade att de hade önskat ett feriejobb med bättre koppling till deras utbildning eller intressen. Ungdomarna efterfrågade också ett bredare jobbutbud inom kommunen, eftersom de ansåg att det skulle kunna bidra till att fler ungdomar får chansen att arbeta med sådant som de är bra på och intresserade av.

Intervjupersonerna var dock noga med att understryka att man som ung får vara glad om man får ett arbete, och därför bör nöja sig med det som erbjuds inom kommunen. De påpekade även att de inte kan förvänta sig särskilt avancerade arbetsuppgifter eftersom de saknar erfarenhet.

Majoriteten skulle rekommendera kommunalt feriejobb

Sju av tio (71 procent) uppgav att de skulle rekommendera en kompis att arbeta eller göra feriepraktik på deras arbetsplats. Samtliga intervjupersoner berättade att de skulle rekommendera andra ungdomar att söka feriejobb i deras kommun. De hade dock delade uppfattningar om huruvida de skulle rekommendera sin arbetsplats till andra.

Under intervjuerna blev det tydligt att ungdomarna upplevde att det var positivt att få arbetslivserfarenhet. De ansåg att ferie- eller sommarjobb är ett bra sätt att förbereda ungdomar inför gymnasiet och vuxenlivet. Ungdomarna påpekade dock att det är lättast att få ett feriejobb genom kommunen.

”Ja jag skulle absolut rekommendera andra, för det är lättare att få ett sommarjobb genom kommunen än att bara söka spontant. Folk säger ofta att man är för ung och saknar erfarenhet, men någonstans måste man ju börja. Detta är ett jätte bra sätt att få arbetslivserfarenhet på”
(Tjej, Trelleborg)

Citatet ovan antyder att ungdomarna skulle rekommendera feriejobb till andra utifrån föreställning om att kommunalt feriejobb är den enklaste vägen till arbete. En av intervjupersonerna tyckte att det vore bra om kommunen gav tips på *var* ungdomarna kan söka andra feriejobb, men poängterade samtidigt att det är viktigt att ungdomarna försöker att söka på egen hand.

”Det kanske är bättre för oss ungdomar att söka jobb själva. Man lär sig mer då.” (Kille, Falköping)

Fyra av tio kunde tänka sig ett liknande arbete i framtiden

40 procent av ungdomarna kunde tänka sig ett liknande arbete i framtiden. Nästan lika stor andel (36 procent) uppgav det motsatta. Resterande (24 procent) hade ingen särskild uppfattning om påståendet. Av intervjupersonerna var det enbart en av fem som kunde tänka sig ett liknande arbete i framtiden. Övriga intervjupersoner svarade att de skulle kunna tänka sig ett liknande arbete på helger eller lov.

Fördelas svaren på de olika verksamhetsområdena, varierar andelen som kunde tänka sig att arbeta inom området. Av dem som arbetat med ”Turism” kunde hälften (52 procent) tänka sig att arbeta inom samma område i framtiden. Även bland dem som svarat ”Annat område” kunde nästan lika många tänka sig ett liknande yrke framöver (48 procent).

Inom kommunens stora verksamhetsområden är det endast förskoleverksamheten, som ligger över genomsnittet. 42 procent kunde tänka sig en framtid inom liknande verksamhet. Av dem som arbetat inom äldreomsorgen var det bara 35 procent som kunde tänka sig en framtid inom samma verksamhet.

Om samma fråga fördelas efter de program ungdomarna går på, blir bilden dock annorlunda. Personer som går på Barn- och fritidsprogrammet och Vård- och omsorgsprogrammet kunde i högre utsträckning tänka sig arbeta inom den verksamhet de haft sitt feriejobb inom i framtiden, 58 respektive 50 procent.

Av de från Barn- och fritidsprogrammet som hade ett feriejobb på en förskola, var det hela 75 procent som kunde tänka sig ett liknande arbete i framtiden. Det var en mindre andel av elever från Vård- och omsorgsprogrammet som kunde tänka sig liknande arbetsuppgifter i framtiden, 47 procent. Däremot var personer som går på något av de

studieförberedande programmen mindre positiva till att arbeta inom de verksamheter de haft sitt feriejobb inom.

Särskild strategi med feriejobben?

Landets kommuner och landsting befinner sig i ett generationsskifte på arbetsmarknaden och kommer därför att ha stora rekryteringsbehov framöver. För att marknadsföra välfärdsjobben och kommunerna som arbetsgivare gentemot ungdomar, använder vissa kommuner särskilda strategier eller satsningar.

Den vanligaste strategin är att kommuner riktar sig till ungdomar som går på Vård- och omsorgsprogrammet eller Barn- och fritidsprogrammet. En del kommuner garanterar ungdomarna på dessa program ett feriejobb med koppling till utbildningen en sommar innan de fyllt 18 år. Andra kommuner satsar på att få fler killar att söka sig till äldreomsorgen eller erbjuder ungdomarna som arbetar inom vården lite högre lön jämfört med de som har en feriearbetsplats inom en annan verksamhet. Några kommuner satsar även på extra på handledarstöd, eller särskilda platser avsatta för speciella grupper.

Skiljer sig ungdomarnas svar mellan kommunerna?

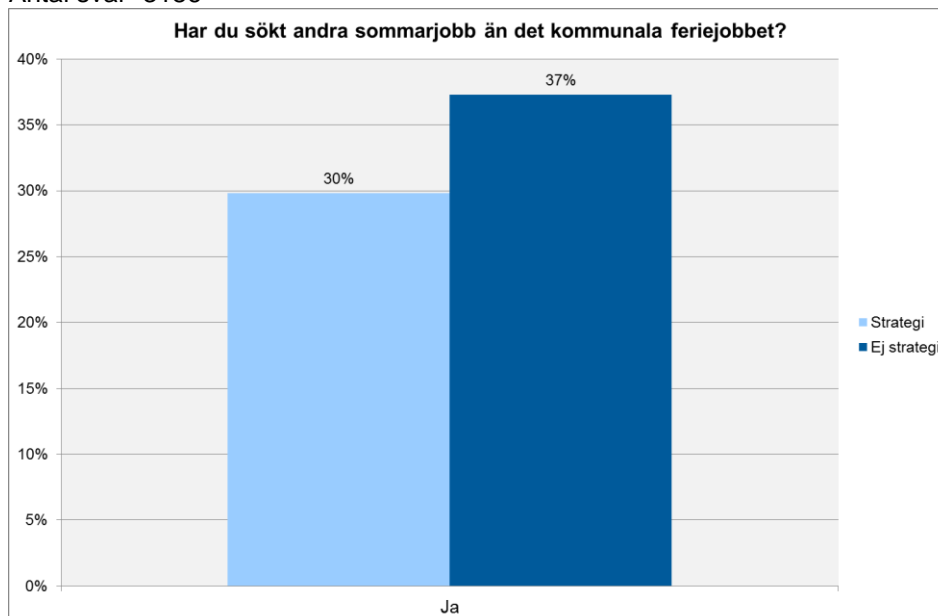
Rent övergripande kan man konstatera att resultaten i denna undersökning visar på att det är relativt små skillnader i svaren mellan kommuner med eller utan en särskild strategi eller satsning med feriejobben. I några avseenden finns dock skillnader som kan vara värda att reflektera över.

I diagrammet nedan framgår att det är en relativt liten skillnad mellan hur stor andel av ungdomarna som hade sökt andra sommarjobb än det kommunala feriejobbet, oavsett om de arbetat i en kommun med särskild strategi eller inte. Den ljusblå stapeln visar att 30 procent av ungdomarna som arbetade i en kommun med en särskild strategi angav att de sökt andra sommarjobb. Den mörkblå stapeln visar att något fler (37 procent) ungdomar i kommuner utan en särskild strategi uppgav att de sökt andra sommarjobb.

Det var något fler ungdomar som sökt andra sommarjobb i kommunerna utan en särskild strategi, jämfört med ungdomarna som arbetat i kommunerna med en strategi.

Diagram 21.

Antal svar=3186

Källa: SKL

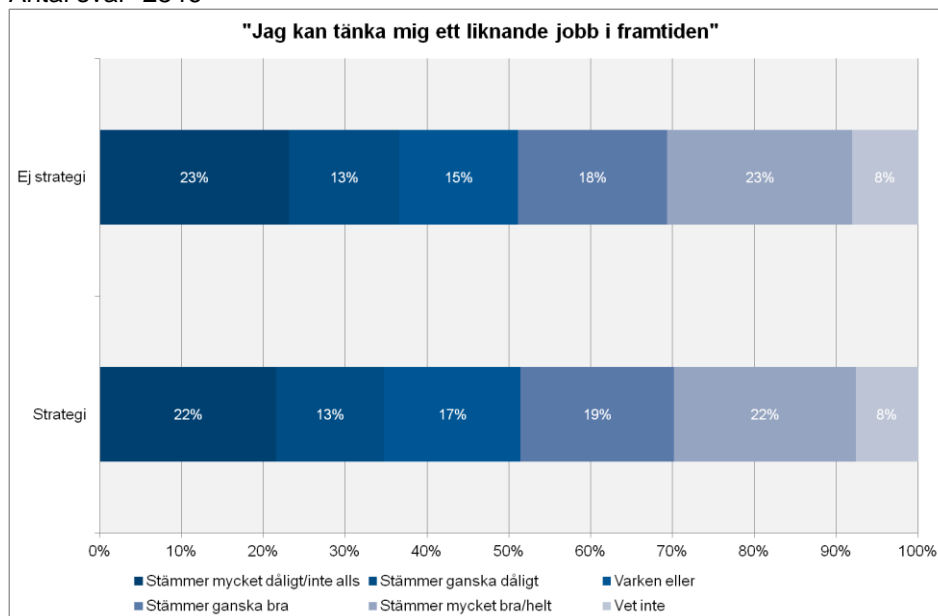
Hur många som sökt andra sommarjobb än feriejobbet hos kommunen skiljer sig mycket mellan olika program. Vanligast är det att ungdomar på något av de studieförberedande programmen, ungdomar på Restaurang- och livsmedelsprogrammet eller Handels- och administrationsprogrammet har sökt andra sommarjobb. Det varierar mellan 38 och 49 procent som sökt andra sommarjobb. Inom de olika verksamhetsområdena var det endast de som arbetat inom café och restaurang som i högre grad hade sökt andra sommarjobb, 39 procent.

En fråga man kan ställa sig är varför det inte är större skillnader mellan de kommuner som har respektive inte har en strategi för feriejobben. Man kan också fråga sig hur ungdomarnas val påverkas av att de vet att kommunen garanterar ungdomar på vissa program en plats?

I diagram 22 framgår att ungdomarnas svar är näst intill densamma, oavsett om de arbetat i en kommun med eller utan en särskild strategi. 40 procent uppgav att de kan tänka sig ett liknande arbete i framtiden. Nästan lika många uppgav att de inte kan tänka sig ett liknande arbete senare i livet.

Diagram 22.

Antal svar=2846

Källa: SKL

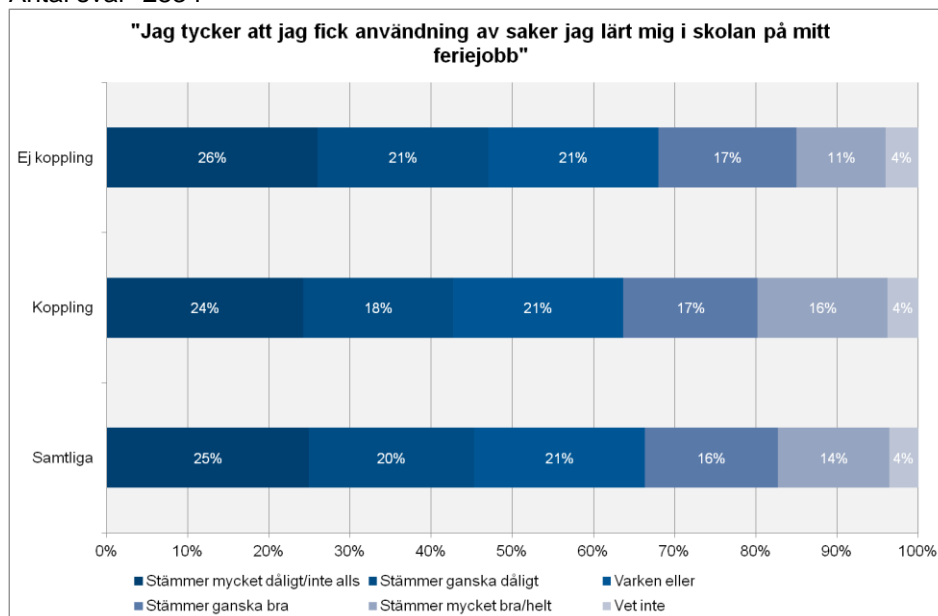
Koppling mellan gymnasieutbildning och feriejobb

Om kommunerna ska kunna fortsätta att leverera välfärd av hög kvalitet även i framtiden, måste arbetsgivarna se till att ungdomar med rätt kompetens söker sig till välfärdsjobben. Därför satsar vissa kommuner på en koppling mellan elevens gymnasieutbildning och arbetsuppgifter på feriejobbet. På så sätt underlättas en smidig övergång från skola till arbetsliv.

I diagram 23 presenteras en jämförelse mellan kommuner som satsar på att koppla ihop arbetsuppgifter och ungdomars gymnasieutbildning. Diagrammet nedan visar att det är väldigt små skillnader i ungdomarnas svar, oavsett om de haft feriejobb i kommuner som arbetar för att sammanföra utbildning med arbetsuppgifter eller inte. Ett litet undantag är svarsalternativet ”stämmer mycket bra/helt”.

Diagram 23.

Antal svar=2834

Källa: SKL

Om svaren fördelas på program och arbetsområden kan man se att ungdomarna som arbetade inom förskolan var de som i störst utsträckning uppgav att de hade fått användning av kunskaper från skolan. Drygt en av tre (36 procent) uppgav att de hade användning av kunskaper från skolan. Nästan 10 procent av de som varit på en förskola, gick på Barn- och fritidsprogrammet. Av dessa ansåg hela 62 procent att de hade användning av de kunskaper de hade med sig från skolan.

Av de som arbetade på äldreboende eller inom hemtjänsten var det något fler som gick på Vård- och omsorgsprogrammet, 13 procent. Även bland dessa ungdomar ansåg över hälften (55 procent) att de hade haft nytta av kunskaperna de fått från skolan i arbetet. Detta tyder på att ungdomarna som arbetat i kommuner där feriejobbet kopplas ihop med gymnasieutbildningarna, känner att de kan använda kunskaperna från skolan.

Kvantitet eller kvalitet?

Det grundläggande syftet med att skapa feriejobb för ungdomar är att underlätta för dem som har svårt att få ett sommarjobb och se till att så många ungdomar som möjligt får arbetslivserfarenhet. Men vad händer när kommunerna strävar efter att erbjuda feriejobb till så många som möjligt, finns det några nackdelar med detta?

Att kommunerna satsar extra på att erbjuda feriejobb till så många ungdomar som möjligt har flera fördelar. Fler ungdomar ges chansen att känna på hur det är att arbeta och tjäna egna pengar under några veckor. De får en inblick i hur det är på en arbetsplats, vad som krävs som anställd och vad man har för rättigheter i arbetslivet. Erfarenheter från bland annat Malmö och Göteborg visar dessutom att satsningar på feriejobb resulterat i att det blivit lugnare och mindre skadegörelse i utsatta områden under sommarmånaderna.

Det finns dock en risk att kommunerna erbjuder för många ungdomar feriejobb i förhållande till antalet platser och resurser. Följden av detta kan i värsta fall bli att kommunen inte kan garantera att det finns tillräckligt mycket arbetsuppgifter för att fylla en arbetsdag. Frågan är vad som är viktigast – att alla ungdomar erbjuds ett feriejobb eller att de platser som erbjuds håller en god kvalitet?

Majoriteten (71 procent) av ungdomarna uppgav att de skulle rekommendera en kompis att arbeta på deras arbetsplats. Majoriteten av ungdomarna uppgav att de var positiva till arbetsplatsen och arbetsuppgifterna och de flesta kände att de gjorde ett viktigt arbete. Samtidigt var det 40 procent av ungdomarna som svarade att de kunde tänka sig ett liknande arbete i framtiden. Fyra av fem intervjupersoner uttryckte dock att de inte ville arbeta med något liknande i framtiden.

I enkäten uppgav två tredjedelar (66 procent) av ungdomarna att de inte sökt andra sommarjobb än det kommunala feriejobbet. Under intervjuerna påtalade ungdomarna dessutom att det är lättast att söka feriejobb genom kommunen. Det visade sig också att andelen ungdomar

som hade sökt andra sommarjobb varierade beroende på vilket program de studerade på.

Hur kommer det sig att majoriteten skulle rekommendera andra ungdomar att arbeta inom kommunen? Är det på grund av att ungdomarna är positiva till arbetsplatsen och arbetsuppgifterna, eller på grund av att det är lättast att få sommarjobb genom kommunen? Varför skiljer det sig i hur många som sökt andra sommarjobb än feriejobbet hos kommunen, mellan olika program?

Majoriteten av ungdomarna var positiva till arbetsuppgifterna, arbetskamraterna och arbetstiderna – men 40 procent av ungdomarna svarade att de skulle kunna tänka sig ett liknande arbete i framtiden. Vi vet inte om 40 procent är ett bra resultat, men det är något som kan vara värt att diskutera i kommunerna.

Resultaten visar att de som är på en arbetsplats som har koppling till det gymnasieprogram som individen är inskriven på, i större utsträckning kan tänka sig att arbeta inom detta område i framtiden. Både ungdomar som går Barn-och fritidsprogrammet och de som går Vård- och omsorgsprogrammet kan i större utsträckning än de andra tänka sig en framtid inom den verksamhet där de haft sitt feriejobb.

Avslutande reflektion

I denna undersökning framkom att majoriteten av ungdomarna hade ett feriejobb för första gången sommaren 2013. Det visade sig också att ungdomarnas generella bild av arbetsplatsen och arbetsuppgifterna var väldigt positiv. De flesta uppgav att de trivdes med sina arbetskamrater och samtliga intervjupersoner berättade att de hade fått en eller fler nya referenser.

Att få en första kontakt med arbetsmarknaden har stor betydelse för ungdomar. Särskilt viktigt är det för dem som saknar egna kontaktnät eller möjligheter att ordna ett feriejobb på egen hand. Feriejobb är ett sätt att ge ungdomar inblick i de kommunala verksamheterna – samtidigt som det är en möjlighet för kommunerna att locka fler ungdomar till den kommunala sektorn. Ungdomarna får möjlighet att skaffa sig arbetslivserfarenheter och referenser, vilket underlättar för många då de ska ordna sitt första arbete efter gymnasiestudierna.

IFAU:s studie *Kontakter och ungdomars arbetsmarknadsinträde* (2013) visar att ungdomar som skapat sig kontaktnät på ferie- eller sommarjobbet har större chans att snabbt etablera sig på arbetsmarknaden efter studietiden. Samma studie visar också att nyexaminerade ungdomar ofta hittar sitt första arbete med hjälp av kontakter som de fått på ferie- eller sommarjobbet under studietiden. Särskilt betydelsefulla är kontakter inom samma yrke.

En större satsning på koppling mellan ungdomarnas utbildning och arbetsuppgifter skulle eventuellt kunna resultera i att fler ungdomar känner att de får användning av saker de lärt sig i skolan och kan utnyttja sina intressen på sitt feriejobb. Det skulle i sin tur kunna bidra till att fler ungdomar knyter viktiga kontakter inom samma yrke, samt att fler kan tänka sig ett liknande arbete i framtiden.

Under intervjuerna framkom att ungdomarna hade önskat ett feriejobb som var bättre kopplat till deras utbildning eller intressen. De påpekade också att det skulle vara kul om det fanns ett större jobbutbud och fler arbetsområden att välja mellan i kommunen. Detta skulle enligt ungdomarna kunna bidra till att fler får chansen att arbeta med sådant som de är bra på eller har ett stort intresse av.

Undersökningen tyder också på att fler ungdomar kände att de kunde använda kunskaperna från skolan i kommuner där feriejobbet kopplas ihop med gymnasieutbildningarna. Detta blev särskilt tydligt bland de elever från Barn- och fritidsprogrammet och Vård- och omsorgsprogrammet som var på en arbetsplats inom förskola och äldreomsorg.

Att i framtiden koppla ihop feriejobben med skolan kan vara ett sätt att skapa en brygga från utbildning till arbete efter gymnasieskolan. För att detta ska bli effektivt tyder resultaten från enkäten och från IFAU:s studie, på att det är viktigt att knyta ihop feriejobben med programmen. Ska detta kunna göras i en vidare omfattning är det viktigt att även andra arbetsgivare kan erbjuda feriejobb. Genom detta skulle det åter kunna bli möjligt för många gymnasieungdomar att skaffa sig relevant arbetslivserfarenhet som underlättar inträdet i arbetslivet efter avslutade studier.

Referenser

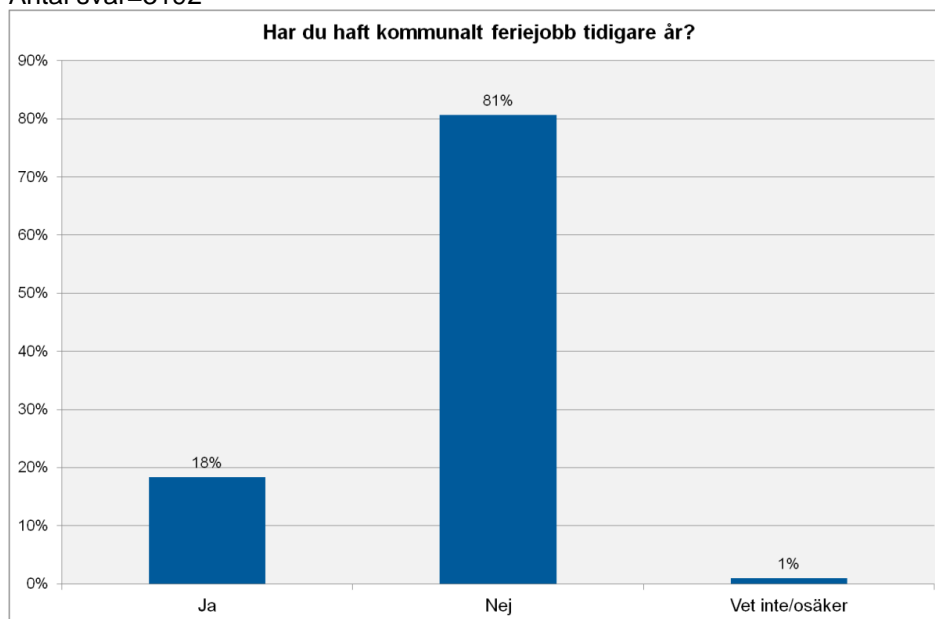
Arbetsmiljöverket (2012). [AFS 2012:03 - Minderårigas arbetsmiljö](#)

IFAU (2013). *Kontakter och ungdomars arbetsmarknadsinträde*. Rapport 2013:20.

Bilaga

Redovisning av resultat

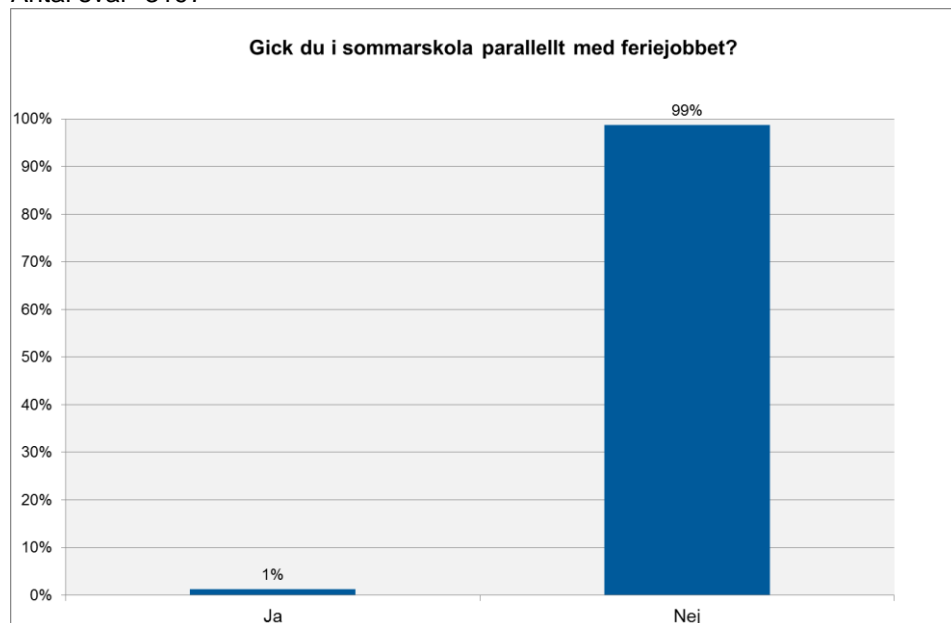
Diagram 1.
Antal svar=3192

Källa: SKL

Diagram 2.

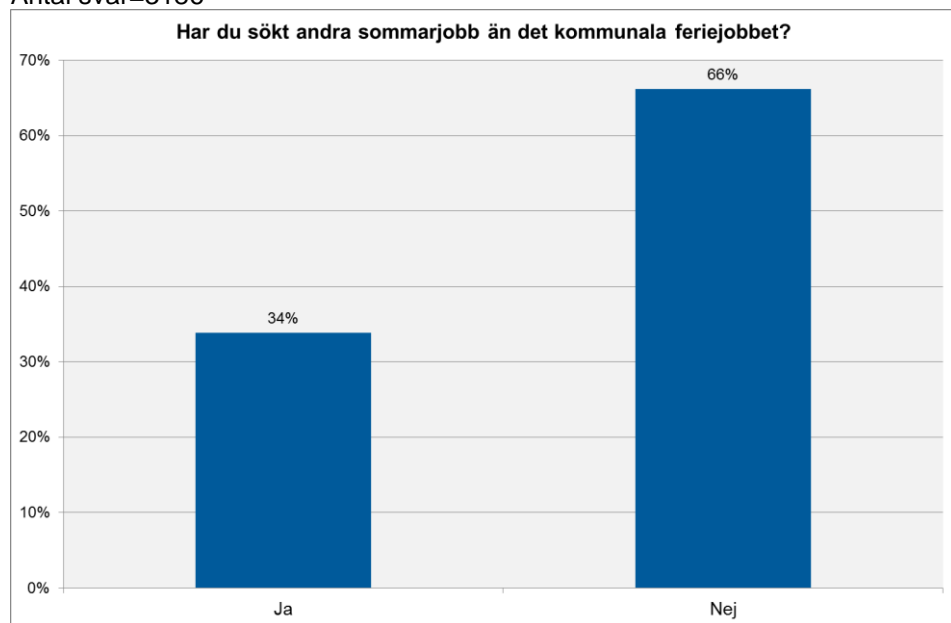
Antal svar=3197

Källa: SKL

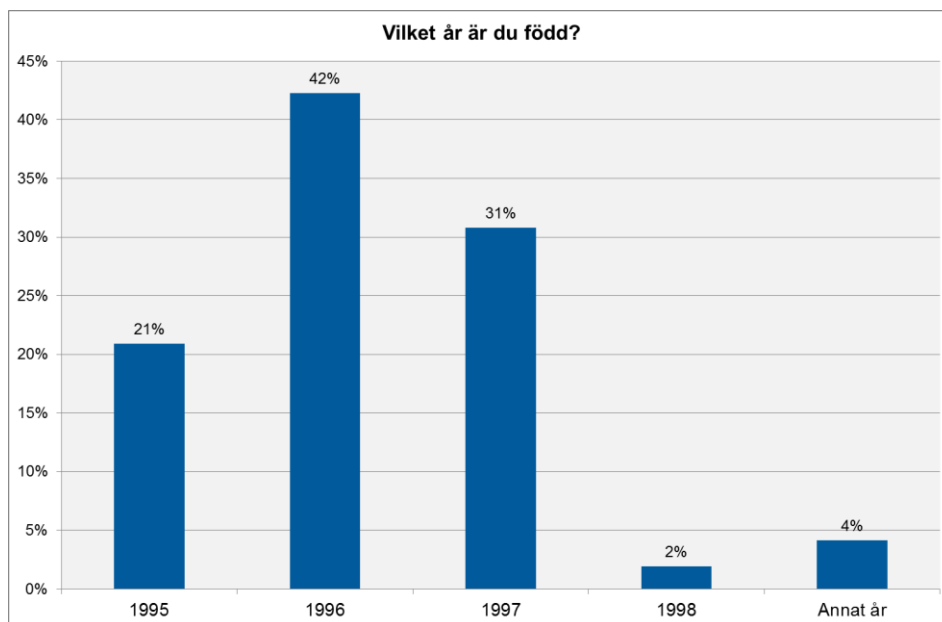
Diagram 3.

Antal svar=3186

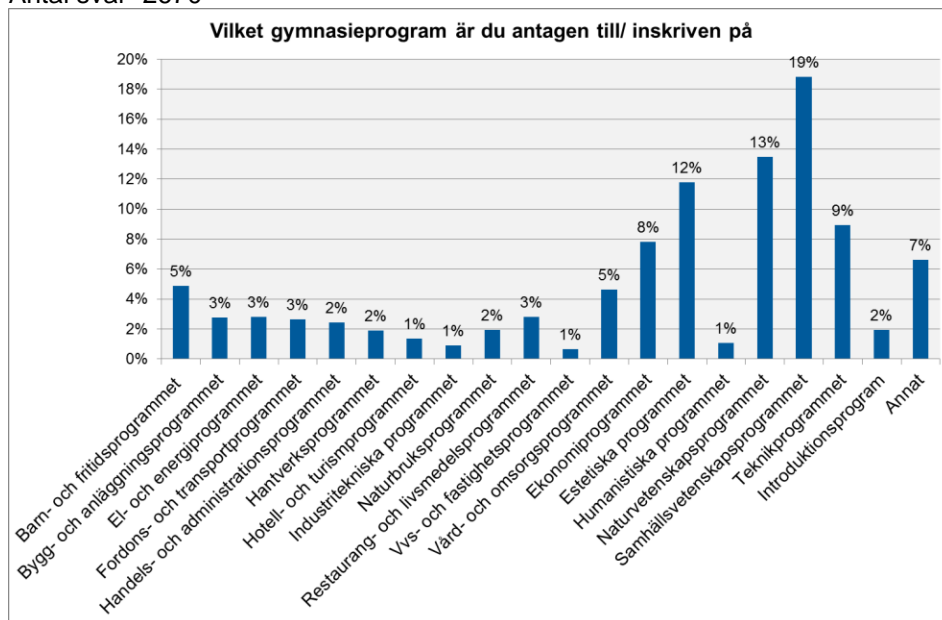
Källa: SKL

Diagram 4.
Antal svar=3211

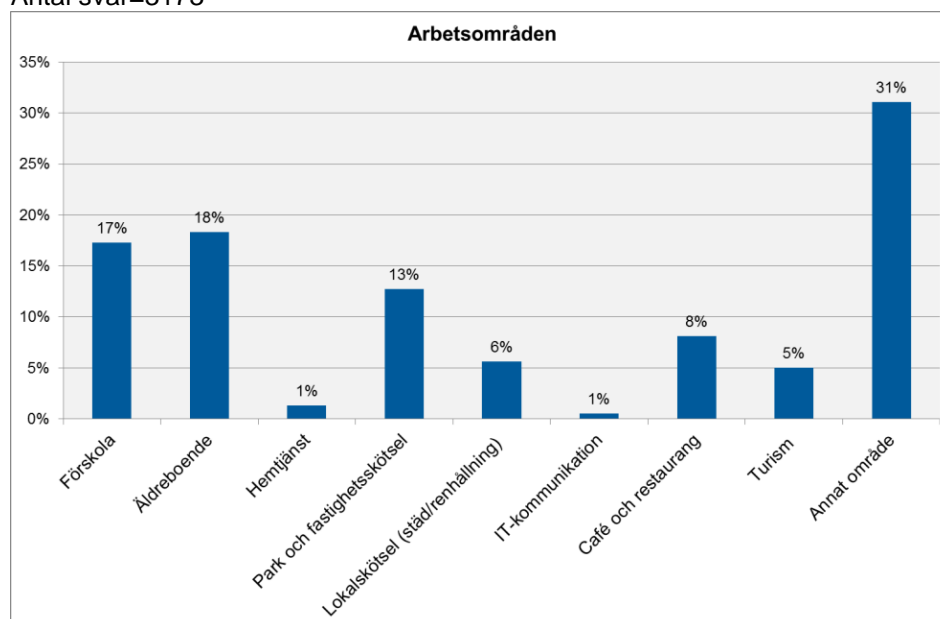
Källa: SKL

Diagram 5.
Antal svar=2670

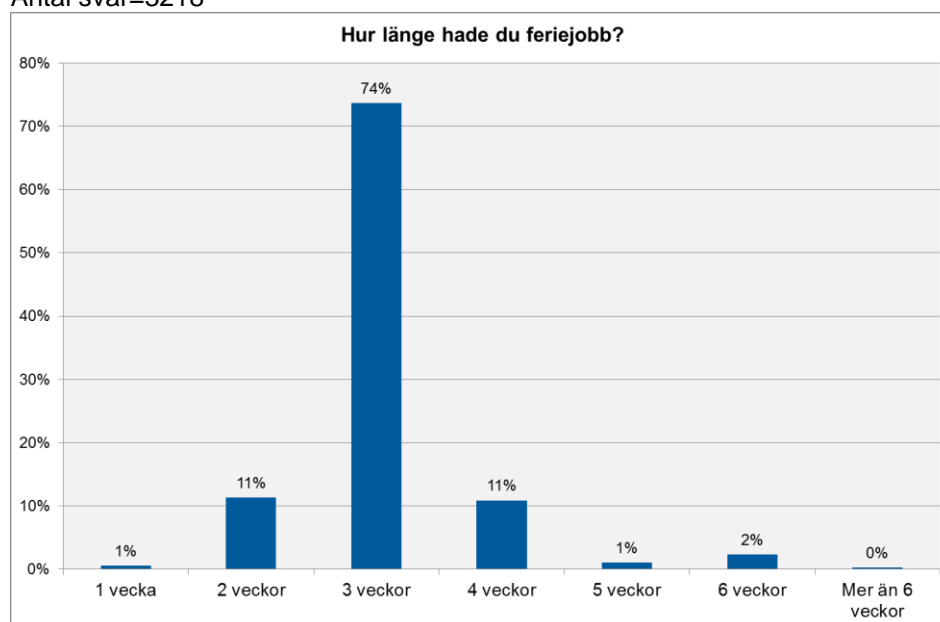
Källa: SKL

Diagram 6.
Antal svar=3173

Källa: SKL

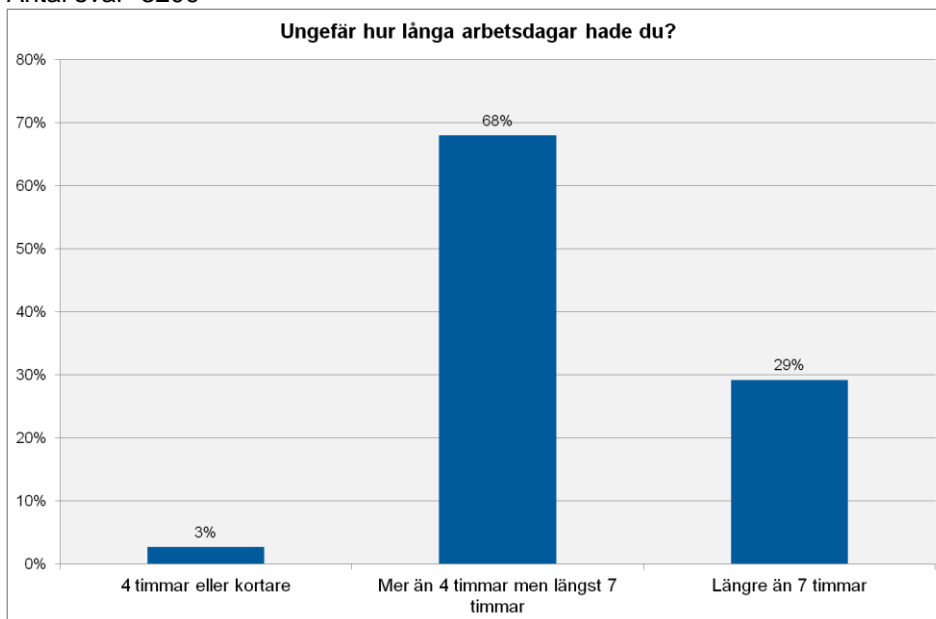
Diagram 7.
Antal svar=3218

Källa: SKL

Diagram 8.

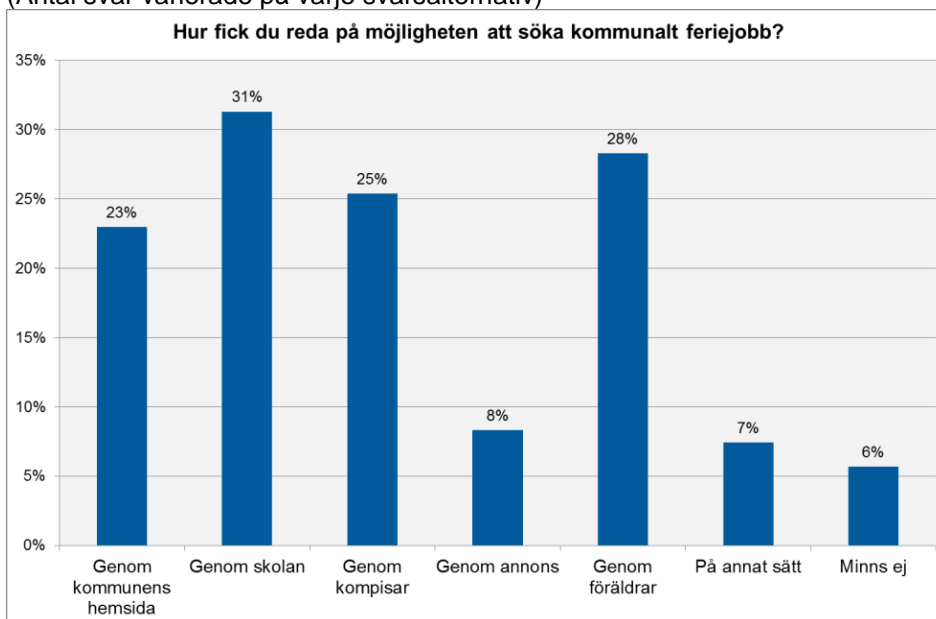
Antal svar=3209

Källa: SKL

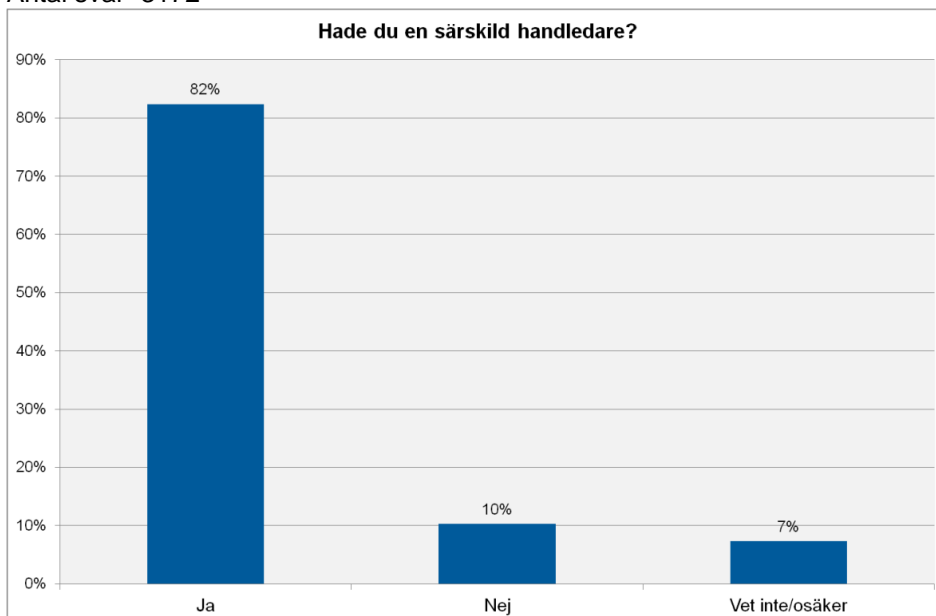
Diagram 9.

(Antal svar varierade på varje svarsalternativ)

Källa: SKL

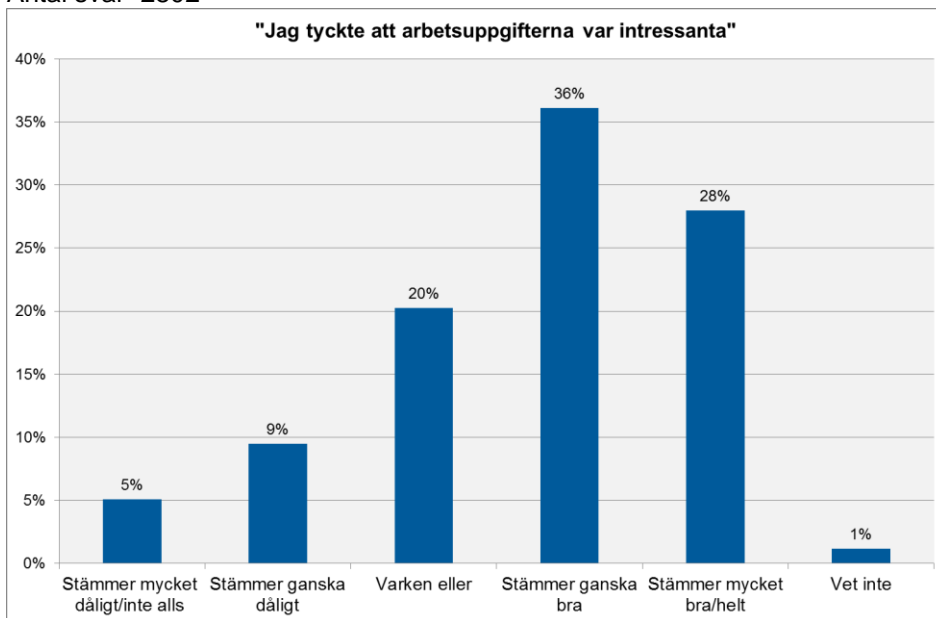
Diagram 10.
Antal svar=3172

Källa: SKL

Vad ansåg ungdomarna?

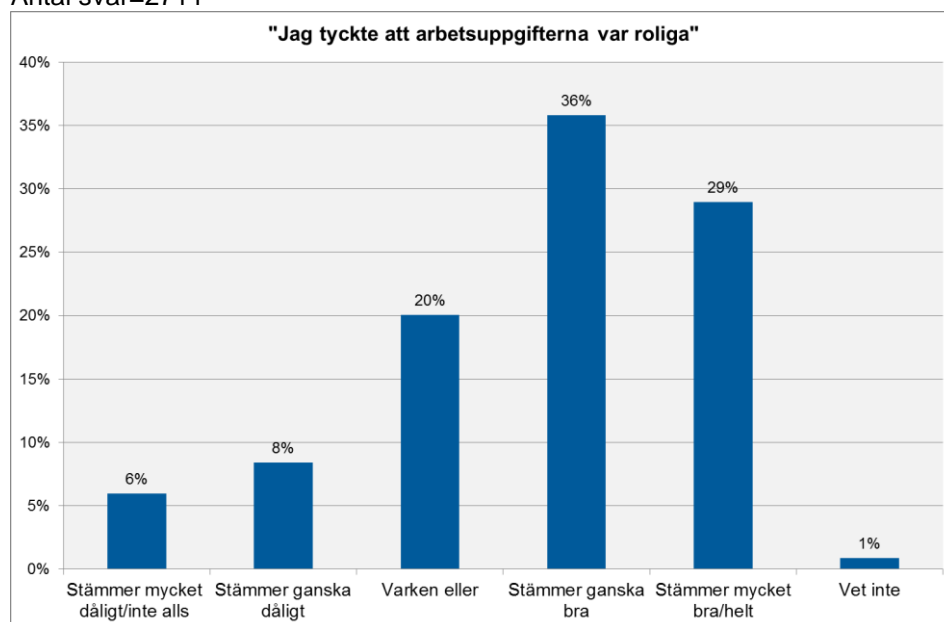
Diagram 11.
Antal svar=2802

Källa: SKL

Diagram 12.

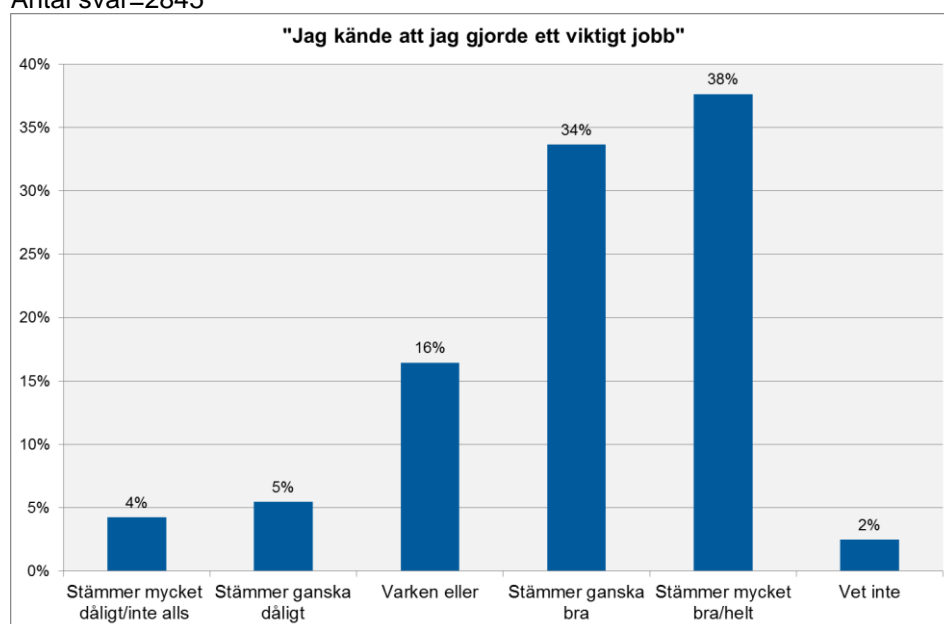
Antal svar=2711

Källa: SKL

Diagram 13.

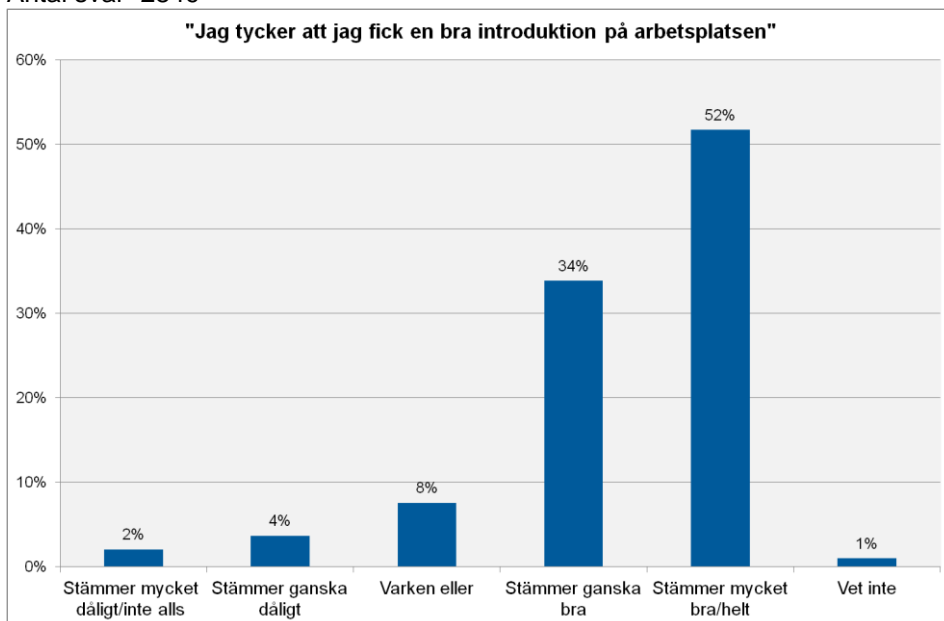
Antal svar=2845

Källa: SKL

Diagram 14.

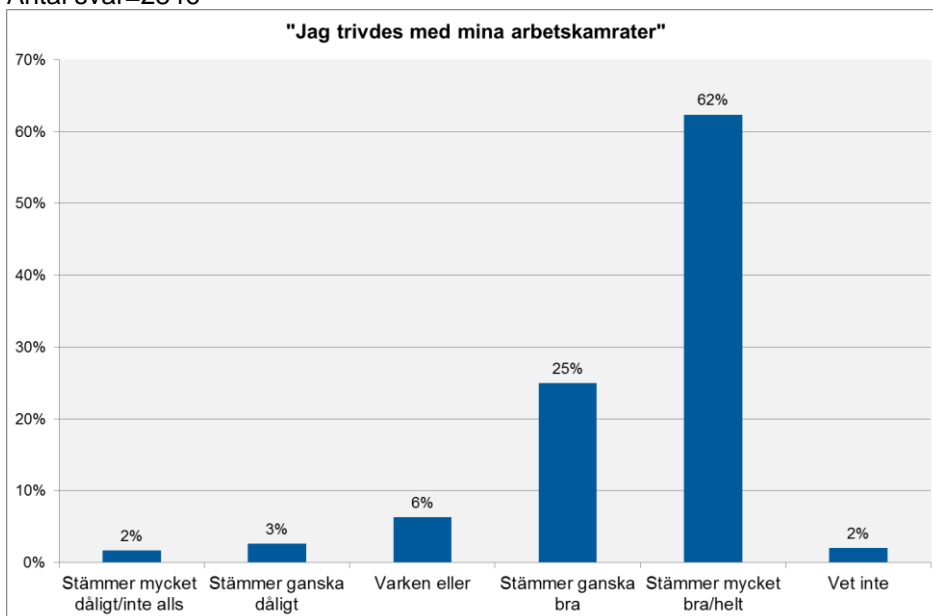
Antal svar=2849

Källa: SKL

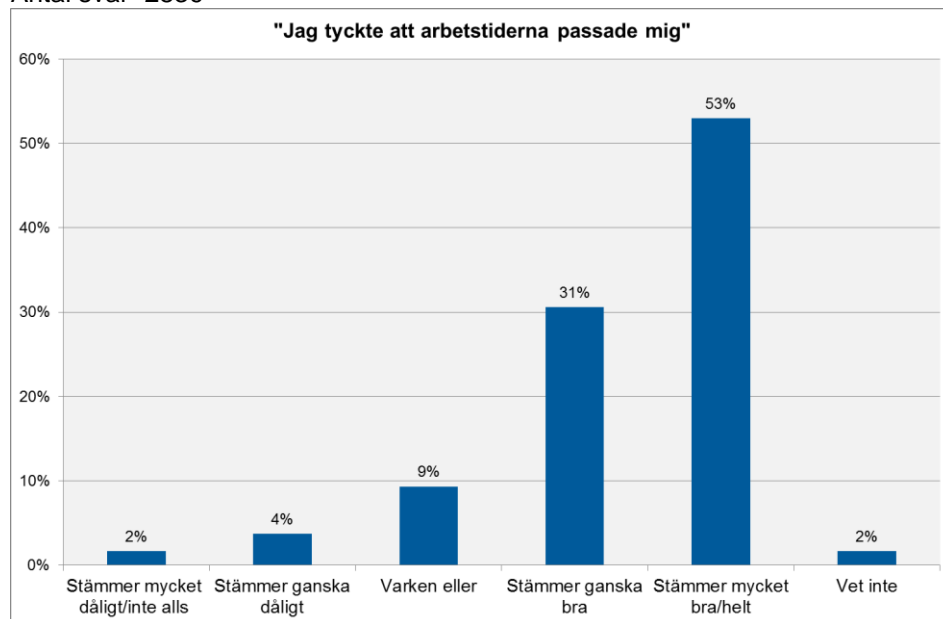
Diagram 15.

Antal svar=2846

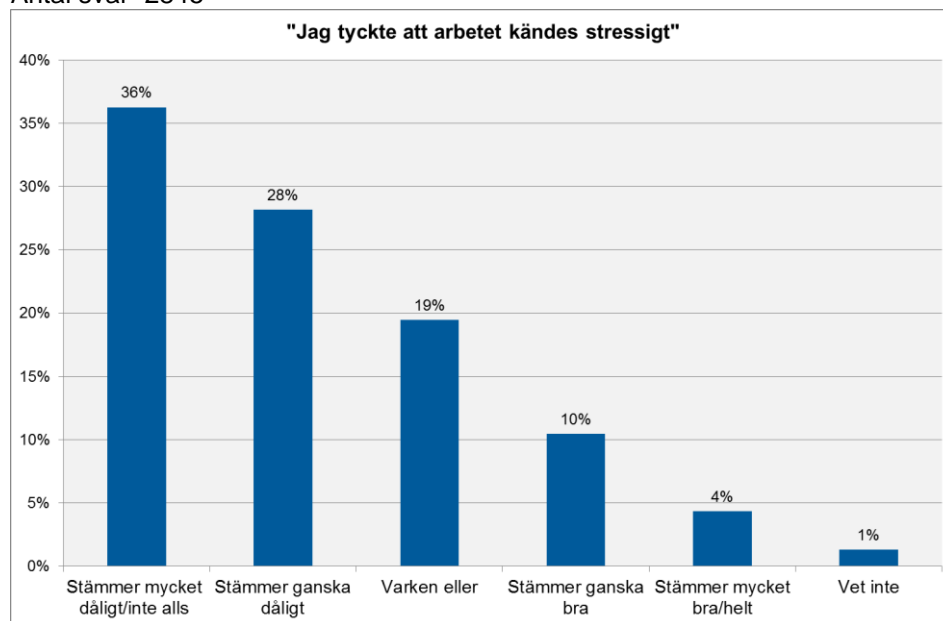
Källa: SKL

Diagram 16.
Antal svar=2839

Källa: SKL

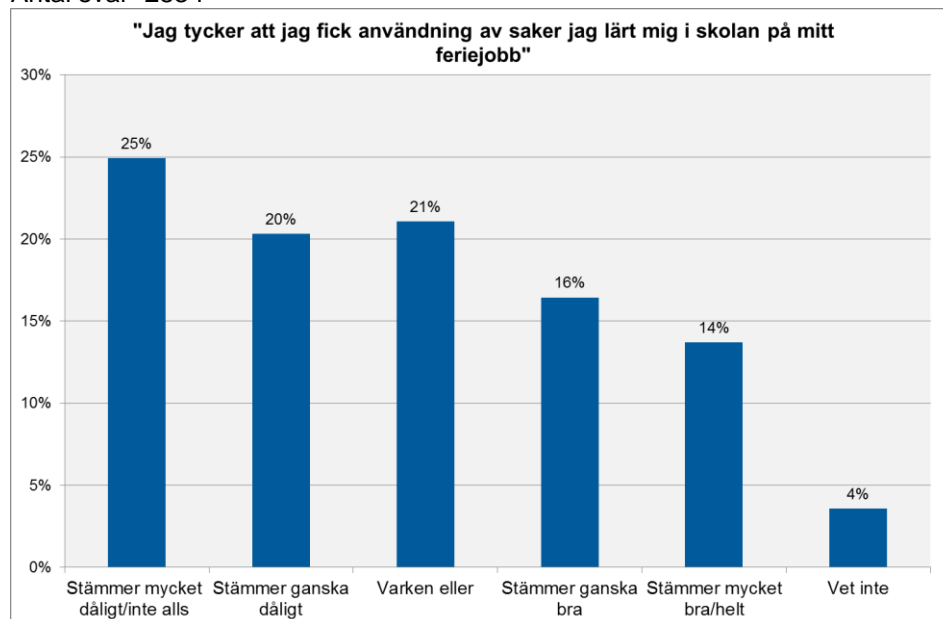
Diagram 17.
Antal svar=2845

Källa: SKL

Diagram 18.

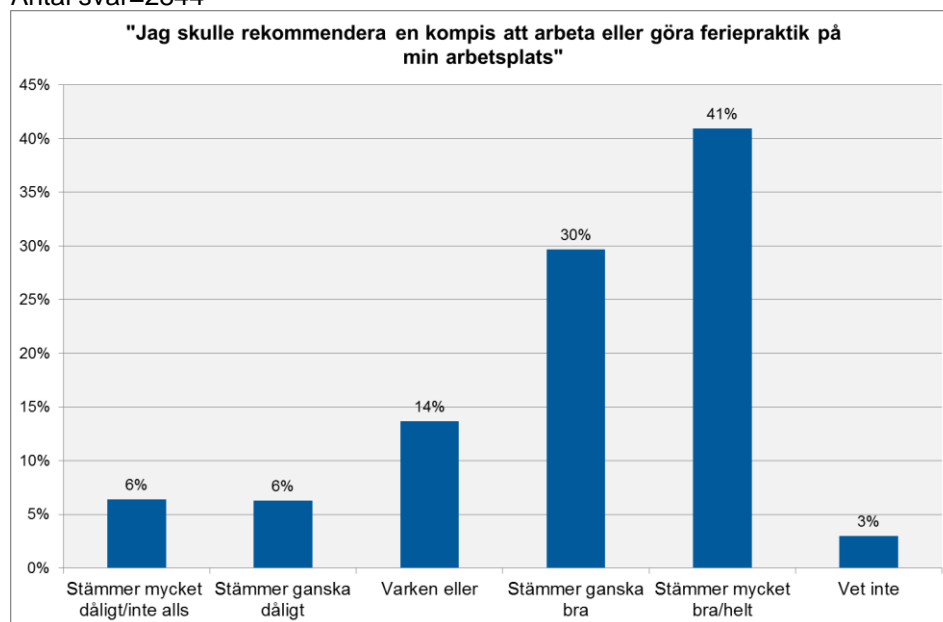
Antal svar=2834

Källa: SKL

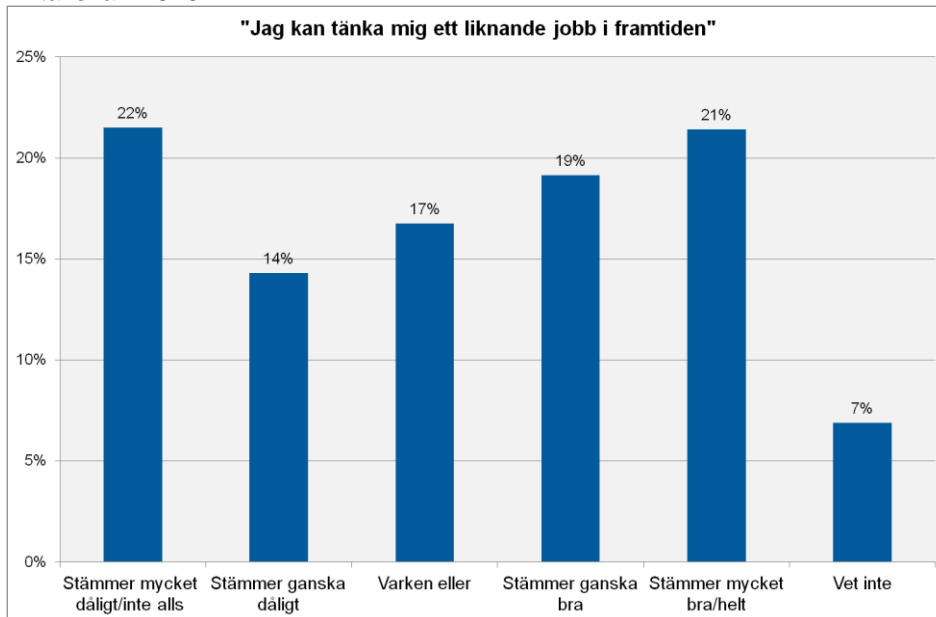
Diagram 19.

Antal svar=2844

Källa: SKL

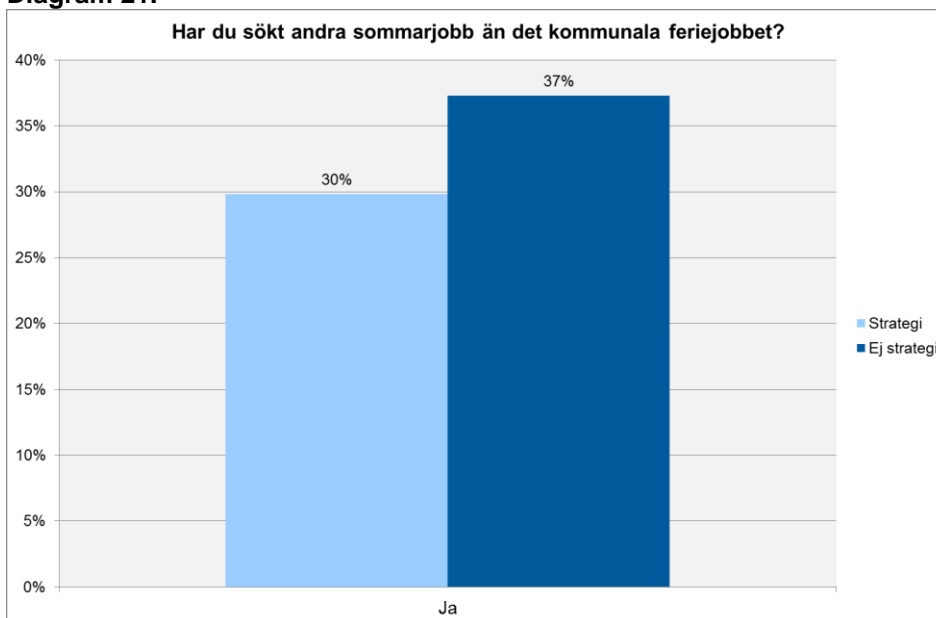
Diagram 20.
Antal svar=2846

Källa: SKL

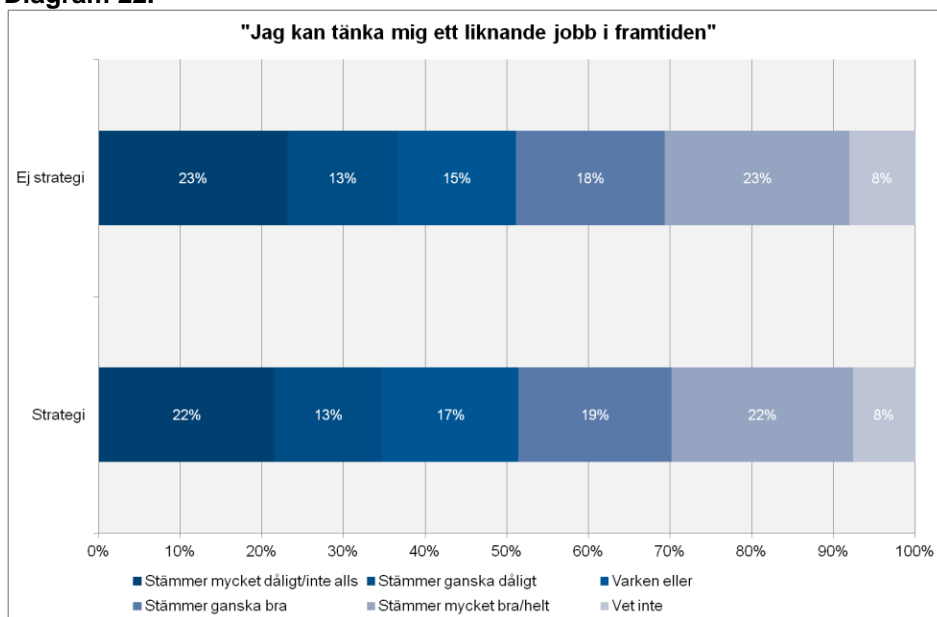
Särskild strategi med feriejobben?

Diagram 21.

Källa: SKL

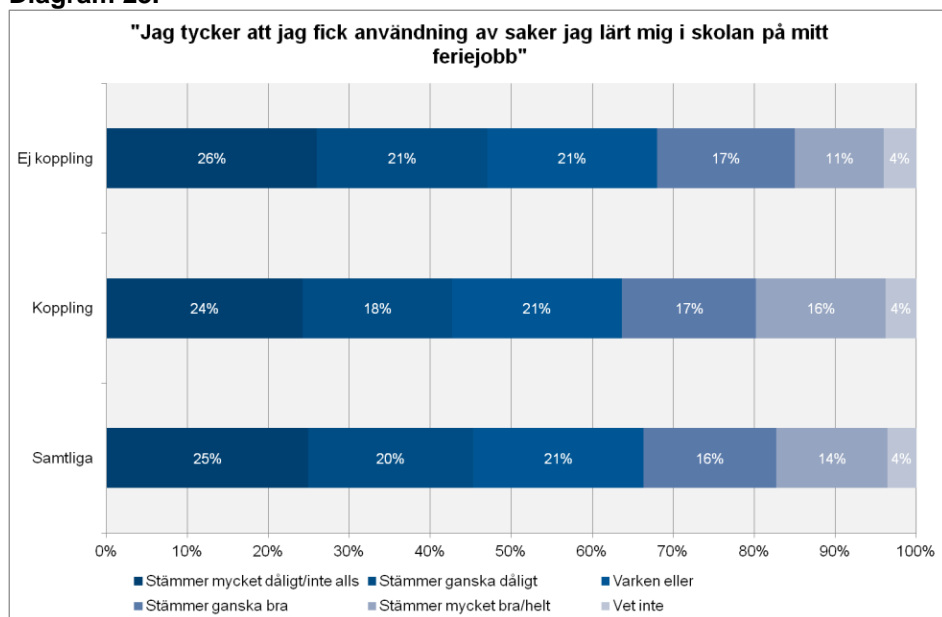
Diagram 22.

Källa: SKL

Koppling mellan gymnasieutbildning och feriejobb

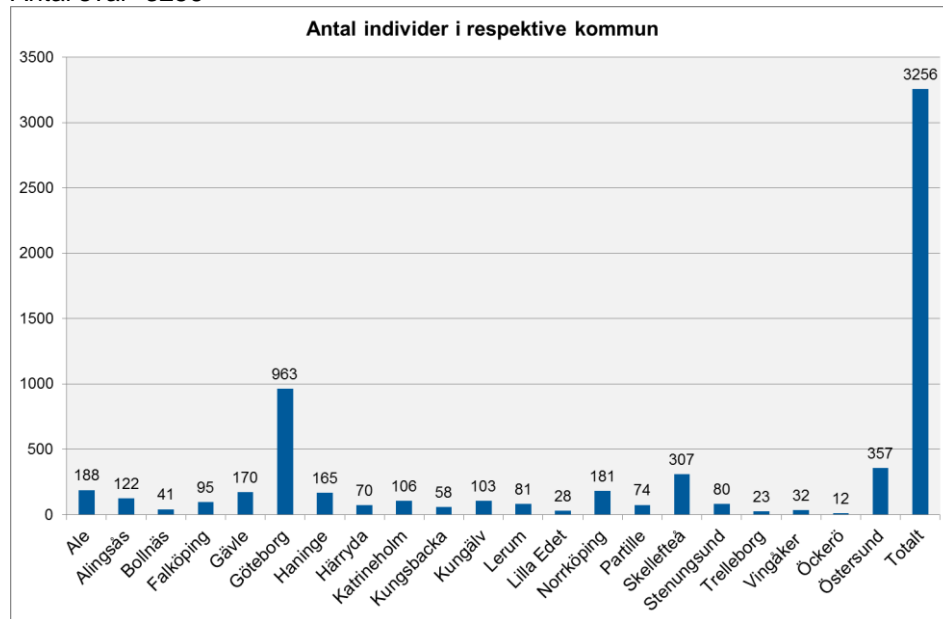
Diagram 23.

Källa: SKL

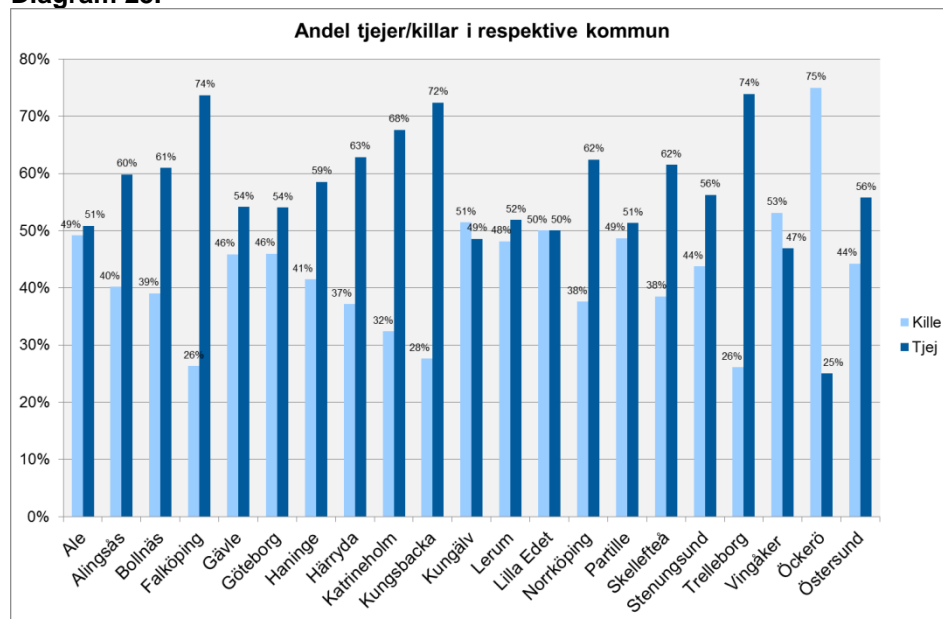
Övrigt

Diagram 24.
Antal svar=3256

Källa: SKL

Diagram 25.

Källa: SKL

En erfarenhet rikare

Ungdomars syn på feriejobben sommaren 2013

Varje år anordnar de flesta av landets kommuner feriejobb för ungdomar några veckor under sommarlovet. Sommaren 2013 anordnades fler än någonsin, cirka 83 000 ungdomar fick arbeta i kommuner eller landsting.

Syftena med att ordna dessa feriejobb är flera, bland annat att ge ungdomar som har svårt att få ett vanligt sommarjobb arbetslivserfarenhet. Det är även en möjlighet för kommunerna och landstingen att marknadsföra sig som arbetsgivare och visa upp yrken i denna sektor för ungdomar.

Vad tycker då ungdomarna om feriejobben? När så mycket resurser läggs på att ge ungdomar en första möjlighet att få en första kontakt med arbetsmarknaden, är det viktigt att ta reda på vad de unga tycker om detta. Många av de ungdomar som svarade på enkäten upplevde att det var positivt att få arbetslivserfarenhet, och intervjupersonerna påpekade att ferie- eller sommarjobb är ett bra sätt att förbereda ungdomar inför gymnasiet och vuxenlivet.

Sju av tio ungdomar uppgav att de skulle rekommendera en kompis att arbeta på deras arbetsplats, och fyra av tio kunde tänka sig ett liknande arbete i framtiden. Nästan en tredjedel upplevde att de fick användning av kunskaperna från skolan, och en av tre uppgav att de hade sökt andra sommarjobb än det kommunala feriejobbet.

Upplysningar om innehållet
Tor, Hatlevoll, tor.hatlevoll@skl.se
Malin, Hedkvist Manninen, malin.hedkvistmanninen@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2013
ISBN: 978-91-7585-028-3
Text: Malin Hedkvist Manninen
Illustration/foto: Ange namn
Produktion: Ange namn
Tryck: Ange namn

Beställ eller ladda ner på webbutik.skl.se. ISBN/Beställningsnummer 978-91-7585-028-3